

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2023. № 9.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.9.18>

УДК 351:352/354

М. П. Баран,

к. держ. упр., доцент,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6070-9378>

Р. М. Рудий,

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, Івано-

Франківський національний технічний університет нафти і газу

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-1405-3030>

ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

M. Baran,

PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Management and Administration, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

R. Rudyi,

Postgraduate student of the Department of Public Administration and Management, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

INCLUSIVENESS OF DECENTRALIZATION IN THE IVANO-FRANKIVSK REGION: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

У статті констатовано, що реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні має досягнення, які є зразковими як для України, так і для європейської практики – це, серед інших, швидкість переходу на прямі міжбюджетні відносини, наближення низки послуг до людей, гнучкість та оперативність прийняття рішень з швидким координуванням, за потреби, з державною владою; здатність кооперуватися, об'єднуватися та розбудовувати інституції, необхідні для швидкого реагування на виклики.

Зазначено, що попри досягнення громад війна оголила й низку викликів, які потребуватимуть вирішення як на рівні громад, так і на рівні держави шляхом включення в процес всіх зацікавлених осіб, щонайменше – представників державної влади, органів місцевого самоврядування, експертного середовища, наукових установ, НГО та інших активних членів громадянського суспільства. З огляду на це, акцентовано увагу на важливості систематизації інформації про процеси формування перспективного плану територій громад області та добровільного об'єднання територіальних громад у Івано-Франківській області в контексті висвітлення основних переваг та недоліків саме інклюзивності процесу децентралізації.

Доведено сильні та слабкі сторони інклюзивності процесу децентралізації.

Підсумовано, що з метою недопущення повторення помилок в процесі формування сильного місцевого самоврядування, необхідним є продовження аналізу набутого досвіду, вивчення недоліків необмеженої, безконтрольної інклюзивності процесу децентралізації для запобігання виникненню в майбутньому повоєнному продовженні децентралізації подібних до описаних вище негативних наслідків.

The article states that the reform of local municipality and territorial organization of power in Ukraine has exemplary achievements both for Ukraine and for European practice - this is, among other things, the speed of transition to direct inter-budgetary relations, bringing the number of services closer to people, flexibility and efficiency decision-making with quick coordination, if necessary, with state

authorities; the ability to collaborate, unite and build the institutions needed to respond quickly to challenges.

It was noted that despite the achievements of the communities, the war also posed a number of challenges that will need to be resolved both at the community and state level, involving all interested parties in the process, at least representatives of the state government, local municipality bodies, expert circles, scientific institutions, public organizations and other active representatives of civil society. Taking this into account, attention is focused on the importance of systematization of information about the processes of forming a perspective plan of the territories of communities of the region and the voluntary association of territorial communities in the Ivano-Frankivsk region in the context of highlighting the main advantages and disadvantages of the inclusiveness of the decentralization process.

The strengths and weaknesses of inclusiveness of the decentralization process have been proven. Weaknesses include manipulation of the interpretation of the norms of the Law «About the voluntary association of territorial communities» and other legal acts; low level of professional competence of individual persons involved in the decentralization process, the superiority of political interests over the interests of residents of territorial communities, etc.

It was concluded that in order to prevent the repetition of mistakes in the process of forming a strong local municipality, it is necessary to continue the analysis of the acquired experience, to investigate the shortcomings of the unlimited, uncontrolled inclusiveness of the decentralization process to prevent negative consequences similar to those described above from occurring in the future post-war continuation of decentralization.

Ключові слова: *децентралізація, інклюзивність процесу децентралізації, Івано-Франківська область, перспективний план, добровільне об'єднання територіальних громад.*

Keywords: *Keywords: decentralization, inclusiveness of the decentralization process, Ivano-Frankivsk region, perspective plan, voluntary amalgamation of territorial communities*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Понад 9 років пройшло з часу останнього, успішного, старту децентралізації. Ми означаємо старт реформи першим квітнем 2014 року, коли схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [1]. Перший етап децентралізації умовно завершився виборами 2020 року та ознаменувався двома вагомими досягненнями – збільшенням фінансових можливостей громад відповідно до наданих повноважень та зміною адміністративно-територіального устрою. За цей час децентралізацією в Україні доведено низку факторів, які зафіксовані зразковими як в українській, так і в європейській практиці – швидкість переходу на прямі міжбюджетні відносини, наближення низки послуг до людей, зафіксовано також такі досягнення децентралізації, які забезпечили стійкість громад в умовах найжорсткіших викликів – COVID-19, війна – гнучкість та оперативність прийняття рішень зі швидким координуванням, за потреби, з державною владою; здатність кооперуватися, об'єднуватися та розбудовувати інституції, необхідні для швидкого реагування на виклики [2], «Українська децентралізація, що проходить випробування війною, отримала бездоганну оцінку від Єврокомісії... . А міжнародні професори в безлічі світових видань не приховували свого захоплення нашими громадами та нашою моделлю реформи» [3].

Органи місцевого самоврядування ставали на ноги в умовах викликів – COVID-19, а згодом і збройної агресії росії проти України, та довели дієвість місцевого самоврядування його стійкість інституційну, інфраструктурну, фінансово-економічну, соціальну, інформаційно-комунікаційну, безпекову.

І, хоча перший етап децентралізації завершено, проте реформа децентралізації буде мати продовження, оскільки попри досягнення громад війна оголила й низку проблем, які потребуватимуть вирішення як на рівні громад, так і на рівні держави. А прийняття рішень потребуватиме включення в процес всіх зацікавлених осіб, щонайменше – представників державної влади, органів місцевого самоврядування, експертного середовища, наукових установ, НГО та інших активних членів громадянського суспільства. Про продовження

реформи свідчать результати Форуму «Децентралізація 2023. Законодавчий порядок денний» [4]. 14 березня Кабінет Міністрів України затвердив План пріоритетних дій Уряду на 2023 рік. Серед важливих напрямів роботи на цей рік Прем'єр-міністр Денис Шмигаль назвав також продовження децентралізації – в урядовому плані регіональному розвитку та децентралізації присвячено 23 кроки [5].

Україна загалом, а Івано-Франківська область зокрема, спостерігали особливості залучення жителів до процесу добровільного об'єднання територіальних громад. Зауважимо, що уроки інклюзивності процесу децентралізації можуть бути корисними для формування подальших кроків децентралізації, наприклад, процесів укрупнення територіальних громад, про що було зазначено й на Форумі «Децентралізація 2023. Законодавчий порядок денний» та в низці публікацій, виступах експертів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз зацікавленості науковців децентралізацією дозволяє стверджувати, що процес реформи, її результати, дослідження ресурсного потенціалу територіальних громад в контексті змін, спричинених децентралізацією; вплив на секторальні реформи тощо стали об'єктом дослідження низки науковців як в галузі державного управління, так і в суміжних галузях. Так, у дисертації Вольського О.І. «Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний аналіз на прикладі Республіки Польща та України» з'ясовано історіографічні, теоретико-методологічні та практично-емпіричні атрибути охоплення, структурування, систематизації і порівняння еволюції, чинників, параметрів, процедур, регламентацій, складових і наслідків історичних й чинних етапів становлення та розвитку систем й органів місцевого самоврядування, локального суспільно-політичного процесу і адміністративно-територіального устрою в умовах спершу централізації, а згодом децентралізації влади у Республіці Польща й Україні [6].

Дисертація Пилипенка Я. В. «Інституційні засади зміцнення фінансової самостійності місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації» присвячена поглибленню теоретичних положень та розробці практичних

рекомендацій з удосконалення формування фінансової самостійності місцевого самоврядування в умовах децентралізації [7].

У дисертаційній роботі Козаченко Ю. П. «Державна політика децентралізації: теоретико-методологічні та прикладні аспекти» з'ясовано сутність та зміст поняття децентралізації, її історико-правові аспекти становлення. Охарактеризовано сучасний стан процесу децентралізації в Україні. Розглянуто процес саморозвитку регіонів в умовах децентралізації. Виявлено особливості синергії державної політики в напрямі побудови адміністративно-територіального устрою країни. Розглянуто особливості реалізації соціальної політики держави в умовах децентралізації управління [8].

Обґрунтування теоретико-методологічних засад і розроблення науково-прикладних рекомендацій щодо ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування в Україні здійснено у дисертації Ольшанського О. В. «Теоретико-методологічні засади ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування» [9].

Зважаючи на низку досліджень з питань децентралізації зауважимо недостатню їх кількість в контексті особливостей впровадження реформи на регіональному рівні. Окремі праці науковців розкривають регіональні аспекти децентралізації. Наприклад, дисертація Панасюка Р.В. «Публічне управління використанням спільних ресурсів територіальних громад України» присвячена теоретико-методологічному обґрунтуванню необхідності, доцільності і шляхів удосконалення механізму та інструментів управління змінами в діяльності об'єднаних територіальних громад з результативною і ефективною трансформацією спільних ресурсів в економічний добробут і сталий розвиток, де автор провів аналіз та оцінку змін в управлінні використанням інтелектуальних ресурсів органами місцевого самоврядування територіальних громад Івано-Франківської області [10]. У монографії Малиновського В. Я. «Реформа децентралізації у Волинській області» висвітлено процес реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади у Волинській області, що охоплює період 2014-2020 рр. [11]. У статті Мосори Л. С. «Формування об'єднаних територіальних громад в Івано-Франківській області в процесі

децентралізації» підкреслено важливу роль процесу децентралізації у забезпеченні економічної самостійності та спроможності територіальних громад [12]. Проте, зважаючи на актуальність продовження реформи децентралізації, важливим, на нашу думку, є дослідження особливостей реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади зважаючи саме на регіональні особливості.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завдання публікації полягає у систематизації інформації про процеси формування перспективного плану територій громад області та добровільного об'єднання територіальних громад у Івано-Франківській області в контексті висвітлення основних переваг та недоліків саме інклюзивності процесу децентралізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Івано-Франківській області процес децентралізації стартував як і в Україні загалом у 2014 році, коли було схвалено 1 квітня 2014 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України № 333-р Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Після схвалення Концепції на державному рівні було здійснено низку заходів нормативно-правового, організаційно-методичного, інформаційного, фінансового характеру, які сприяли досягненню мети Концепції – визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад [1]. Далі, важливий 2015 рік – час прийняття стартових для процесу децентралізації нормативних документів – Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (далі – Закон 157-VIII) [13] та постанови КМУ «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад» [14]. Для Прикарпаття 2015 рік – це рік затвердження перспективного плану територіальних громад області та створення першої в Україні Печеніжинської селищної територіальної громади, яка пройшла всі

етапи відповідно до Методики формування спроможних територіальних громад [15].

Не вдаючись у детальну характеристику норм Закону 157-VIII акцентуємо увагу на тих нормах, які важливо актуалізувати в контексті нашого дослідження:

– добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням таких принципів: конституційності та законності; добровільності; економічної ефективності; державної підтримки; повсюдності місцевого самоврядування; прозорості та відкритості; відповідальності. Щодо принципів, констатуємо – визначальним під час затвердження перспективного плану депутатським корпусом Івано-Франківської обласної ради сьомого демократичного скликання був принцип ДОБРОВІЛЬНОСТІ;

– порядок добровільного об'єднання територіальних громад складався щонайменше з двох обов'язкових процесів громадського обговорення в кожному населеному пункті: на стадії ініціювання добровільного об'єднання: «Сільський, селищний, міський голова забезпечує вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад ТА ІІ ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ, яке проводиться ПРОТЯГОМ 30 ДНІВ з дня надходження такої пропозиції. Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради на наступну сесію для прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи. Порядок проведення громадського обговорення з питань, передбачених цим Законом, визначається сільською, селищною, міською радою». Громадське обговорення у суміжній територіальній громаді на етапі підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад: «Сільський, селищний, міський голова суміжної територіальної громади забезпечує вивчення пропозиції щодо добровільного об'єднання територіальних громад та ІІІ ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ, ЯКЕ ПРОВОДИТЬСЯ ПРОТЯГОМ 30 ДНІВ з дня надходження такої пропозиції. Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради на наступну сесію для

прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи або про відмову в наданні згоди». Останнє обов'язкове громадське обговорення відбувалося впродовж 60 днів на етапі підготовки рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад «Сільські, селищні, міські голови забезпечують ПРОТЯГОМ 60 ДНІВ ПРОВЕДЕННЯ ОBOB'ЯЗKOBOTO ГPOMADCЬKOTO OBOBOPENНЯ (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) підготовлених спільною робочою групою проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад, за результатами якого сільські, селищні, міські голови вносять питання про його схвалення на розгляд сільських, селищних, міських рад. Питання про схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад розглядається сільськими, селищними, міськими радами протягом 30 днів з дня його внесення на їх розгляд та з врахуванням результатів громадського обговорення» [13].

Втілення зазначених принципів та обов'язковість громадських обговорень процесу добровільного об'єднання територіальних громад мало переваги, ключовими з яких вважаємо долучення до процесу всіх зацікавлених сторін: жителів громад, депутатів, місцевих голів, представників місцевого бізнесу, експертів, науковців, журналістів та інших небайдужих прикарпатців – інклюзивність процесу децентралізації.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 06.04.2015 № 213 була утворена Регіональна робоча група з підготовки перспективного плану формування територій громад області, аналогічні групи були створені у 14-и тоді діючих районах області. Робочими групами надавалась методична допомога щодо підготовки перспективного плану, проводились зустрічі за участю представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних громад, громадських об'єднань, депутатів місцевих рад відповідно до встановлених графіків. Зауважимо, що підготовка до процесу добровільного об'єднання територіальних громад на Прикарпатті була ґрунтовною та системною. Передбачалося, що якісна підготовка на рівні

місцевих адміністрацій, залучення експертів Офісу реформ, які працювали в області в рамках Проєкту USAID «ПУЛЬС» [16], гарантуватимуть створення спроможних територіальних громад та «безболісність» процесу схвалення перспективного плану обласною радою після подання обласною державною адміністрацією.

Проте, констатуємо низку фактів, які утруднювали процес формування та схвалення перспективного плану та процес формування спроможних територіальних громад саме через інклюзивність процесу децентралізації в області:

- маніпулювання змістом принципу «добровільність» на різних рівнях залучення до процесу добровільного об'єднання територіальних громад та нехтування, свідоме замовчування таких принципів як економічна ефективність, відповідальність та інших, окреслених в Законі 157-VIII. Наслідок – формування значної кількості територіальних громад з низькою спроможністю – «Найбільше базових дотацій отримують громади Закарпатської, Івано-Франківської, Донецької, Львівської та Одеської областей. У Тернопільській, Чернівецькій та Волинській областях частка ОТГ, які отримують допомогу держави, становить понад 90%» [17];

- маніпулювання змістом принципу «добровільність» на рівні депутатського корпусу обласної ради давало поштовх до «творення» різного роду «підтверджуючих документів», які не передбачені Законом 157-VIII – меморандумів про наміри до об'єднання тощо. Творення додаткової документації, яка не мала жодної юридичної сили, ускладнювало, затягувало, а інколи й унеможлиблювало процес схвалення перспективного плану області. Зауважимо, що перспективний план формування територій громад Івано-Франківської області був схвалений з 5-го разу на черговому пленарному засіданні [18] та до 2019 року був коригований 10 разів [19];

- прояв ефекту Даннінга-Крюгера, який детально описаний у джерелі [20], в окремих керівників громад, представників депутатського корпусу та інших осіб, які мають вплив на прийняття управлінських рішень, суттєво ускладнював процес як затвердження перспективного плану формування територіальних

громад області, так і згодом процес добровільного об'єднання територіальних громад. За таких умов на основі результатів громадських обговорень приймалися рішення, які суперечили нормам Закону 157-VIII та вимогам Методики формування спроможних територіальних громад;

– включеність у процес різних політичних сил також утруднювала прийняття перспективного плану в області з кількістю територіальних громад, спроможність яких була обґрунтована експертами [21].

Підсумовуючи інформацію щодо інклюзивності процесу децентралізації в Івано-Франківській області зазначимо, що було створено належні умови як на рівні виконавчої влади, так і на рівні місцевого самоврядування для максимального врахування побажань всіх дотичних до процесу формування перспективного плану формування територіальних громад області, а згодом і до добровільного об'єднання територіальних громад.

Проте, як вже було зазначено вище – результатом стало створення великої кількості громад з низькою фінансовою спроможністю та можливістю якісно надавати послуги жителям громад. За результатами нещодавнього дослідження, проведеного ГО «ДЕСПРО», громади та органи місцевого самоврядування стикаються з проблемами, серед яких є такі, які, на нашу думку, можна вважати прямим наслідком прийнятих малоефективних рішень за результатами першого етапу децентралізації: недостатня кількість робочих місць у громадах (67,2%; 210 осіб), недостатня спроможність органів місцевого самоврядування для здійснення власних та делегованих повноважень (62,5%; 195 осіб), недостатня ефективність надання житлово-комунальних послуг (55,7%; 174 осіб), неналежне (неякісне) виконання функції щодо адміністрування місцевих податків і зборів податковими органами (42,2%; 132 осіб) та ін. [22].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. З метою недопущення повторення помилок в процесі формування сильного місцевого самоврядування, необхідним вважаємо продовження аналізу набутого досвіду, вивчення недоліків необмеженої, безконтрольної інклюзивності процесу децентралізації для запобігання виникненню подібних

до описаних вище негативних наслідків у майбутньому повоєнному продовженні децентралізації.

Література

1. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>

2. Баран М. Рудий Р. Організаційна стійкість громад як фактор забезпечення безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану. *Проблеми гарантування безпеки людини в умовах сучасних викликів: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 23-24 березня 2023 року*. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2023. 223 с. URL: <https://lntu.edu.ua/uk/diyalnist/naukova/biznes-innovaciyuniy-centr/naukovi-zahodi/materialy-naukovykh-konferentsiy##accordion-6003>

3. Безгін Віталій. Країна громад в умовах війни. Яким був 2022-й для децентралізації та місцевого самоврядування URL: https://lb.ua/news/2022/12/28/540561_kraina_gromad_umovah_viyni_yakim_buv.html

4. Форум «Децентралізація 2023. Законодавчий порядок денний» – онлайн-трансляція URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16996>

5. Продовження децентралізації – у Плані пріоритетних дій Уряду на 2023 рік URL: <https://decentralization.gov.ua/en/news/16246>

6. Вольський Олег Іванови Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний аналіз на прикладі Республіки Польща та України: автореф. дис. ... д.філософ: 052 Соціальні та поведінкові науки. Політологія. Львівський національний університет імені Івана Франка. 2022/ URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/0822U100934>

7. Пилипенко Я. В. «Інституційні засади зміцнення фінансової самостійності місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації ..: автореф. дис. ... д.філософ :281 Публічне управління та адміністрування.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2022 URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/0822U100213>

8. Козаченко Ю. П. «Державна політика децентралізації: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: автореф. дис. ... д. держ. упр. :25.00.02 Механізми державного управління. Класичний приватний університет. 2021 URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/0521U102051>

9. Ольшанський О. В. Теоретико-методологічні засади ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування: автореф. дис. ... д. держ. упр.: 25.00.04 Місцеве самоврядування. 2021 URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/0521U100828>

10. Панасюк Р. В. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (281 – Публічне управління та адміністрування). – Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківськ, 2021 URL: <https://bitly.ws/TXJx>

11. Малиновського В. Я. Реформа децентралізації у Волинській області: монографія. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2021. 149 с.

12. Мосора Л. С. Формування об'єднаних територіальних громад в Івано-Франківській області в процесі децентралізації. *Регіональне управління та місцеве самоврядування*. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/7/20.pdf>

13. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

14. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text>

15. На Прикарпатті створена перша об'єднана громада URL: <https://decentralization.gov.ua/news/430>

16. Звіт по опитуванню «Регіональні офіси реформ в Україні». Експертний центр «АСК РЕФОРМ». Київ, 2015. 54 с.

17. Децентралізація: які громади годують Україну, а які – дотаційні URL: <https://glavcom.ua/publications/decentralizaciya-yaki-gromadi-goduyut-ukrajinu-a-yaki-dotaciyuni-817171.html>

18. Про перспективний план формування територій громад області: рішення сесії Івано-Франківської обласної ради від 24.07.2015 №1722-36/2015 URL: <https://orada.if.ua/>

19. Офіційна відповідь представників Івано-Франківської обласної ради на лист депутата Івано-Франківської обласної ради Дмитра Дзвінчука від 15.02.2023 №15

20. Дзвінчук Д., Петренко В. Щодо проявів ефекту Даннінга – Крюгера в системі управління українською державою. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/298116.pdf>

21. Дмитро Дзвінчук. Про сьогоднішнє голосування в обласній раді: Ми показали, що на сьогоднішній день інтереси партії стоять вище інтересів держави і нації URL: <https://frankivchany.if.ua/16134-dmytro-dzvinchuk-pro-sohodnishnie-holosuvannia-v-oblasnii-radi-my-pokazaly-shcho-na-sohodnishnii-den-interesy-partii-stoiat-vyshche-interesiv-derzhavy-i-natsii/>

22. Результати опитування органів місцевого самоврядування щодо законодавчого порядку денного на 2023-2024 рік URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3748953-rezultati-opituvanna-organiv-miscevogo-samovraduvanna-sodo-zakonodavcogo-poradku-dennogo-na-20232024-rik.html>

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), “The concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (Accessed 25 Aug 2023).

2. Baran, M. and Rudyj, R. (2023), “Organizational stability of communities as a factor in ensuring the safety of life in the conditions of martial law”, Problemy harantuvannia bezpeky liudyny v umovakh suchasnykh vyklykiv: materialy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi konferentsii [Problems of guaranteeing human safety in the conditions of modern challenges: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference], IVV LNTU, Luts'k, Ukraine,

available at: <https://lntu.edu.ua/uk/diyalnist/naukova/biznes-innovaciy-niy-centr/naukovi-zahodi/materialy-naukovykh-konferentsiy##accordion-6003> (Accessed 25 Aug 2023).

3. Bezghin, V. (2022), "The country of communities in the conditions of war. What was 2022 for decentralization and local self-government", available at: https://lb.ua/news/2022/12/28/540561_kraina_gromad_umovah_viyni_yakim_buv.html (Accessed 25 Aug 2023).

4. Detsentralizatsiia (2023), "Forum "Decentralization 2023. Legislative agenda"", available at: <https://decentralization.gov.ua/news/16996> (Accessed 25 Aug 2023).

5. Detsentralizatsiia (2023), "Continuation of decentralization - in the Plan of Priority Actions of the Government for 2023", available at: <https://decentralization.gov.ua/en/news/16246> (Accessed 25 Aug 2023).

6. Vol's'kyj, O.I. (2022), "Local self-government in conditions of decentralization of power: a comparative analysis based on the example of the Republic of Poland and Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, L'vivs'kyj natsional'nyj universytet imeni Ivana Franka, Lviv, Ukraine, available at: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/0822U100934> (Accessed 25 Aug 2023).

7. Pylypenko, Ya.V. (2022), "Institutional principles of strengthening the financial independence of local self-government in Ukraine in conditions of decentralization", Abstract of Ph.D. dissertation, Kyivs'kyj natsional'nyj universytet imeni Tarasa Shevchenka, Kyiv, Ukraine, available at: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/0822U100213> (Accessed 25 Aug 2023).

8. Kozachenko, Yu.P. (2021), "State policy of decentralization: theoretical, methodological and applied aspects", Abstract of Ph.D. dissertation, Klasychnyj pryvatnyj universytet, Kyiv, Ukraine, available at: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/0521U102051> (Accessed 25 Aug 2023).

9. Ol'shans'kyj, O.V. (2021), "Theoretical and methodological principles of resource provision for the development of local self-government", Abstract of Ph.D. dissertation, Klasychnyj pryvatnyj universytet, Kyiv, Ukraine, available at: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/0521U100828> (Accessed 25 Aug 2023).

10. Panasiuk, R.V. (2021), Ph.D. Thesis, Ivano-Frankivs'kyj natsional'nyj tekhnichnyj universytet nafty i hazu, Ivano-Frankivs'k, Ukraine, available at: <https://bitly.ws/TXJx> (Accessed 25 Aug 2023).

11. Malynovs'koho, V.Ya. (2021), Reforma detsentralizatsii u Volyns'kij oblasti [Decentralization reform in the Volyn region], Volyns'ka oblasna drukarnia, Luts'k, Ukraine.

12. Mosora, L.S. (2020), “Formation of the united territorial communities in the Ivano-Frankivsk region in the decentralization process”, Rehional'ne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia, available at: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/7/20.pdf> (Accessed 25 Aug 2023).

13. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine “On the voluntary association of territorial communities”, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (Accessed 25 Aug 2023).

14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution “On the approval of the Methodology for the formation of capable territorial communities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text> (Accessed 25 Aug 2023).

15. Decentralization (2015), “The first united community was created in Prykarpattia”, available at: <https://decentralization.gov.ua/news/430> (Accessed 25 Aug 2023).

16. ASK REFORM (2015), Zvit po opytuvanniu «Rehional'ni ofisy reform v Ukraini» [Report on the survey "Regional offices of reforms in Ukraine"], Ekspertnyj tsentr «ASK REFORM», Kyiv, Ukraine.

17. glavcom.ua (2022), “Decentralization: which communities feed Ukraine, and which subsidize”, available at: <https://glavcom.ua/publications/decentralizaciya-yaki-gromadi-goduyut-ukrajynu-a-yaki-dotaciyni-817171.html> (Accessed 25 Aug 2023).

18. Ivano-Frankivsk Regional Council (2015), “About the perspective plan for the formation of territories of communities of the region”, available at: <https://orada.if.ua/> (Accessed 25 Aug 2023).

19. Ivano-Frankivsk Regional Council (2023), “The official response of the representatives of the Ivano-Frankivsk Regional Council to the letter of the deputy of the Ivano-Frankivsk Regional Council Dmytro Dzvinchuk dated February 15, 2023 No. 15”.

20. Dzvinchuk, D. and Petrenko, V. (2017), “On manifestations of dunning-kruger effect in Ukrainian state government system”, available at: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/298116.pdf> (Accessed 25 Aug 2023).

21. Dzvinchuk, D. (2015), “About today's vote in the regional council: We showed that today the interests of the party are above the interests of the state and the nation”, available at: <https://frankivchany.if.ua/16134-dmytro-dzvinchuk-pro-sohodnishnie-holosuvannia-v-oblasnii-radi-my-pokazaly-shcho-na-sohodnishnii-den-interesy-partii-stoiat-vyshche-interesiv-derzhavy-i-natsii/> (Accessed 25 Aug 2023).

22. ukrinform (2023), “Results of the survey of local self-government bodies regarding the legislative agenda for 2023-2024”, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3748953-rezultati-opituvanna-organiv-miscevogo-samovraduvanna-sodo-zakonodavcogo-poradku-dennogo-na-20232024-rik.html> (Accessed 25 Aug 2023).

Стаття надійшла до редакції 07.09.2023 р.